

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 17. avgusta 1926.

Telefon št. 552.

Štev. 95.

Cvenkel, Ljubljana:

Položaj lesne trgovine v Sloveniji.

Nekako pred desetimi dnevi sem čital v »Grazer-Tagespost« članek »Holzmarkt in Jugoslavien«. V tem članku poroča dopisnik iz Zagreba, da se je naša eksportna trgovina v primeri s spomladjo izdatno izboljšala. Na članek sam ne bodem niti reagiral, ker sem prepričan, da ga ni pisal strokovnjak, najmanj pa ga je pisal človek, ki ima vpogled v naš revni lesni položaj.

Tudi še tako površno informiranemu človeku je danes znano, da je položaj naše lesne trgovine vse prej kakor ugoden in da morajo naši lesni trgovci napenjati vse sile, ne da zaslužijo, ampak da se sploh vzdržijo na površju.

Primoran sem pa povedati nekaj na tem mestu, kar je v veliko škodo našim trgovcem, državi sami pa v pravo sramoto.

Italijanski prekupci — povdarjam izrecno prekupci in ne trgovci — ti odirajo na eni strani našega producenta, kajti pri trgovcih samih se le v skrajni sili preskrbujejo z lesom, na drugi strani pa odirajo svoje italijanske tvrdke, češ, da dobavljajo sortirano, prebrano blago od naših trgovcev in da boljšega ne morejo nikjer dobiti. Pa ne samo to! Prekupci, ki bivajo z izjemo par dni stalno v naši državi, nakupujejo blago postavljeno franko vagon nakladalna postaja in dobavitelji jim odpošiljajo blago proti malomu odplačilu na mejo, oziroma čez mejo. S tem si prihranijo dva odstotka, katere bi kot inozemci morali doplačati, država sama je pa za ta dva odstotka zopet prikrajšana.

Pa ne samo to! Ti prekupci nakupujejo okrogel les, bukev in hrast, čez 25 cm premera in ga izvažajo v Italijo. Okrogel les čez 20 cm premera je pa podvržen razmeroma visoki carini in to v prvi vrsti v varstvo in zaščito domače industrije. Toda oni ga razžagajo v 65 cm, 90 cm in 95 cm ali 1 m dolge kriljčke in ga izvažajo pod klasifikacijo »drva« — »les za gorivo«. Drva so prosta carine in za prevoz goriva se uporablja najnižja tarifna postavka. Tu je država oškodovana za carino, katera znaša pri desetonskem vagonu najmanj od 500—600 Din, prevarane so pa tudi naše železnice, ker vozijo hlode po tarifi drv.

Največjo škodo pri tem pa trpi naša industrija, ki mora vsled svoje navinosti plačati slabše blago razmeroma drago, kajti boljšega poberejo že gori imenovani prekupci. Mogoče mi bode kdo ugovarjal, češ, da so le drva namenjena za v inozemstvo. Prijatelj, oni zahtevajo svež les, čisto gladko bukev, brez grč. Vsak gospodar in vsaka gospodinja pa ima za svojo uporabo rajši suha kakor sveža drva in sveža drva, ako jih sploh moraš prodati, so za polovico ceneja od suhih. Ne bodeš pa našel kupca, ki ti bode plačal sveža drva dražje kot suha, kakor je tukaj slučaj. Bukev potrebujejo tovarne za upognjeno pohištvo, hrast pa po veliki večini za izdelavo ročajev in friznov (parketov).

Ta način trgovine ne samo da je proti zakonu, škoduje ogromno naši realni, solidni trgovini, škoduje pa tudi italijanskim odjemalcem. Mislim, da živimo v razmerah, kjer ima državljan, ki plača ogromne davke, vsaj tudi toliko pravic, kakor inozemec, ki ne plača nobenega davka. Inozemec

kupuje v svoji valuti in v svoji ludi prodaja, nima torej nobenega valutnega rizika. Obrestna mera v Italiji je še enkrat nižja, če ne več, kakor je v naši državi. Inozemski kupci, oziroma trgovci ne plačujejo razen tistih 4% itak nobenega davka naši državi. Ali se ni za čuditi, da morejo naši trgovci sploh še konkurirati?

Dolžnost ministrstva za trgovino in industrijo, posebno pa naše carinske uprave je, da te hibe s korenino odpravi in reši našo industrijo sigurne propasti. Mogoče je, da bodo pri tem trpeli različni pomagači — nič za to — taki zaslužijo najstrožjo kazen, kajti pomagajo tujcu uničevati in ubijati lastnega brata.

Inozemski listi so prinesli notico, da je italijansko kasacijsko sodišče izdalo sklep, da je določba o pogodbah italijanskega državljanca z inozemcem, glasom katere se podvrže italijanski pogodbenik pristojnosti inozemskega sodišča — neveljavna. Ne čudimo se temu sklepu Italijanov. Ako se bode notica uresničila, o čemur niti ne dvomim, bomo morali na to tudi mi reagirati. Sicer bi pa bile represalije tudi brez tega že sedaj na mestu, ker ima posebno trgovski svet dovolj bridkih izkušenj, kako malo zaščite mu nudijo italijanska sodišča. Vsa leta po vojni sem so namreč naša jugoslovanska sodišča brez drugega izvrševala sklepe italijanskih sodišč in eksekvirala Jugoslovane v korist Italijanov. Ne tako pa Italijani! Ako niso italijanska sodišča razsodb jugoslovanskih sodišč sploh odkloni-

la, kot za njih neobvezne, so delala eksekuciji take ovire, da je jugoslovanski tžitelj moral 3—4 leta čakati, dokler se ni naveličal tega zavlačevanja in raje sklenil poravnavo z italijanskim dolžnikom v svojo veliko izgubo.

Ker se poslovni stiki z Italijo vedno večajo, moralo bi naše zunanje ministrstvo posvetiti večjo paznost temu vprašanju, ker vsled te nesigurnosti utrpi mnogo jugoslovanskih trgovcev ogromno škodo.

Sploh bi se moralo tudi poslovanje zunanjega ministrstva v zadevi dostave tožb s tuzemci temeljito reorganizirati. Tako se je letos dogodilo, da potrtilna pobotnica o prejemu tožbe, ki jo je poslalo ljubljansko sodišče potom zunanjega ministrstva italijanskemu tožencu, še po 4 mesecih ni prispela nazaj v Ljubljano. Birokrazizmu našega zunanjega ministrstva se seveda nič ne mudi, toda jugoslovanski trgovci občuti to malomarnost bridko na svoji lastni koži. Tako postopanje naših uradov protežira samo zavlačevalno taktiko italijanskih dolžnikov. Pozivamo zunanjega ministra dr. Ninčiča, da uvede preiskavo v oddelku za postavljanje sodnih pisem inozemcem ter odredi vse potrebno v zaščito jugoslovanskih tožiteljev.

Dolžnost naših sodišč pa je, da se zavedajo svoje nacionalne dolžnosti ter odgovorijo eventualnim italijanskim fašističnim metodam, ki pomenijo vidno škodo našim državljanom, z energičnimi protiodredbami!

RAKRANA NA NAŠEM TUJSKEM PROMETU.

Še vedno nam prihajajo pritožbe o brezobzirnem postopanju carinskih organov pri obmejnih carinskih revizijah. Naš človek, zlasti trgovec, ki pride s carinarnico vedno v stike, se obnašanju nekaterih carinskih organov napram strankam več ne čudi, toda na tujce ne napravijo gotove formalnosti, ki nikakor niso potrebne, preveč dobrega utisa in na žalost moraš pri postopanju po carinski reviziji na naši meji poslušati skoro enoglasne opazke, kako »čudno« je obnašanje naših organov napram onim v drugih državah. Vsaj bi moral organ že pri površnem pregledu prtljage dobiti utis ali ima pred seboj tihotapca. Minuciozno premetavanje perila in starih dnevnikov profesorja, ki si gre lečiti živce na jug, je za potnika, ki ne pozna teh formalnosti, mučno, pri sopotnikih pa vzbuja smeh in večkrat tudi pomilovanje, ne toliko do potnika, kakor do carinskega organa! Ponovno se je že tudi slišalo, da se tujci izogibajo tranzitu preko naše države samo zbog prerigoroznih carinskih revizij. Ker gre največji tujski promet baš preko naših postaj, prosimo ponovno zlasti carinske inspektorje, da se za stvar zanimajo in da postavijo za revizorje na vlakih samo starejše izkušene carinike, ki morejo vršiti svojo službo točno, ne da bi s tem škodovali tujskemu prometu in ugledu države!

ZVIŠANJE POŠTNIH TARIF.

Iz Beograda prihaja vest, da namerala minister pošte in telegrafa povišati poštne tarife. Ne vemo še, v koliko je ta vest točna, vendar se nam zdi, da bi bilo to sredstvo ravno tako neumestno, kakor je neumestno zvišanje železniških tarif. S sredstvi, ki morejo našo trgovino in industrijo popolnoma ubiti, se razmer ne da ozdraviti. Za vsakega lajka je jasno, da zvišane tarife ne bodo mogle doseči predvidenega finančnega uspeha,

ker se bo z druge strani z zvišanjem tarif promet takoj zmanjšal. Da se hoče danes, ko govorimo že skoro o stabilizaciji dinarja, ko stopamo k vedno bolj urejenim razmeram, poseči po sredstvu zvišanja tarif, je to milo rečeno nerodno. Zanimali se bomo za to novo namero poštne uprave, ker bo potrebno, ako je vest utemeljena, proti zvišanju tarif takoj naj-energičnejše protestirati.

Otvoritev zagrebškega sejma.

V nedeljo se je svečano otvoril VI. zagrebški velesejem. Pred glavnim paviljonom so se zbrali došli zastopniki oblastev in civilnih uradov, korporacij in organizacij ter konzuli tujih držav. Predsednik zagrebškega velesejma g. Fran Prevedan je v otvoritvenem govoru povdarjal, da je VI. zagrebški velesejem, ki se vrši prvič v jeseni, kljub veliki gospodarski krizi, po številu razstavljalcev prekosil vseh dosedanjih pet velesejmov. Ob koncu svojega govora se je zahvalil vsem, ki so nudili pomoč pri organizaciji te važne gospodarske prireditve ter prosil ministra za trgovino in industrijo g. dr. Ivana Krajača, da v imenu vlade otvori velesejem.

V obširnem govoru je nato minister dr. Krajač govoril o važnosti Zagreba in njegovih gospodarskih prireditev. Povdarjal je tudi, da se mora gospodarsko življenje pri nas depolitizirati. Govoril je nato o težki gospodarski krizi ter izjavil, da se vlada s svoje strani trudi kako bi krizo omilila, da pa so za to potrebne širokopotezne mere in predvsem mnogo časa. Neobhodno potrebno je tudi sodelovanje vseh, tudi zasebnih činiteljev. Tudi je treba nuditi ljudstvu priliko, da se loti konstruktivnega dela, kar pa ni mogoče, ako divjajo v državi politične strasti. Želeč prirediteljem velesejma

obilo uspeha, je minister g. dr. Krajač v imenu vlade otvoril velesejem.

Po formalni otvoritvi se je vršil pregled velesejma. Po številu razstavljalcev je letošnji velesejem mnogo večji od lanskega. Prijavljenih je bilo 761 razstavljalcev, od katerih je največ iz Hrvaške in Slavonije 349, iz Slovenije 42, iz Srbije 22, iz Bosne 9, iz Dalmacije 9 in iz Vojvodine 8 razstavljalcev. Tedaj je celokupno 439 razstavljalcev iz Jugoslavije, medtem ko so drugi iz inozemstva in sicer je 9 francoskih razstavljalcev, 59 nemških, 45 avstrijskih, 22 češkoslovaških, 16 švicarskih, 14 ameriških, 11 angleških, 9 poljskih, 3 holandski, 2 sta Šveda, po 1 je pa iz Belgije, Danske, Norveške in Španije. Največ razstavljalcev pripada tekstilni industriji in trgovini (122 razstavljalcev). Po številu pride za tekstilijami strojna industrija, kovinska in kleparska stroka. Za njo je na sejmu najmočnejše zastopana stroka za papirne in grafične potrebščine, nato vozovi in avtomobili, deželski pridelki, življenske potrebščine ter elektrotehnični in kemični proizvodi.

Prvi dan velesejma ni bil poset preveč ugoden. O kupčijah se zdi, da se niso sploh sklepane; živahnejše vrvenje je začelo šele proti večeru, kar pa nima za razstavljalce razun prodajalce drobnarij, nobenega pomena. Pričakuje se pa, da se bodo posli tekom tedna dobro razvijali.

Nemška in češka konkurenca v železu.

Znani češki narodni gospodar dr. K. Uhlig poroča zelo pregledno o boju Nemcev in Čehoslovakov v eksportu železa. Pravi takole:

»V produkciji so Nemci približno dvanajstkrat tako močni kot mi (Čehi), morajo pa preskrbovati veliko večji notranji trg. Poraba železa na Nemškem znaša na osebo mesečno ca 10 kg, pri nas pa samo 4 1/2 kg. Zato znaša naš izvoz ca 40% produkcije, dočim je eksportirala Nemčija 1925 samo 25% produkcije. Kljub temu se je pa izvoz železa iz Nemčije zelo dvignil; leta 1923 je znašal 6 milijard Kč, l. 1924 ravno toliko, l. 1925 10 milijard, in bo znašal letos (če bo šlo v dosedanji izmeri naprej) najmanj 12 milijard Kč. Češkoslovaški izvoz je znašal leta 1923 (kljub ruhrski konjukturi) 1 milijardo Kč, l. 1924 1-1, l. 1925 1-3 milijard Kč.

Dvig od leta 1924 na leto 1925 je znašal na Češkem 20 odstotkov, na Nemškem 55. Glede množine je izvozila Nemčija skoraj osemkrat več.

To torej vemo, da z Nemci ne moremo iti vstric. Ne zanima nas toliko, kako se javlja nemška premoč na velikem svetovnem trgu. Merodajno za nas je, kako se oblikuje konkurenca na donavskem trgu, ki je bil pred vojsko naša izključna domena, po carini zavarovana. Vzemimo skupaj Avstrijo, Ogrsko, Jugoslavijo in Rumunijo, pa vidimo, da so eksportirali Nemci leta 1923 na te trge že za 416 milijonov Kč železa in železnine, leta 1924 za 455 milijonov, lani pa za 570 milijonov. Češkoslovaški izvoz v te dežele je dal v odnosnih letih 221, 391 in 443 milijonov Kč, je bil torej leta 1923 za ca 200 milijonov Kč za nemškimi, lani pa za ca 130 milijonov. Leta 1923 je bil 53% nemškega, lani pa ca 78. Nemci so torej na donavskih trgih dosti več prodali kot mi, čeprav njih premoč ni več tista kot je bila. Najbolj se

javlja ta premoč v Avstriji, kjer so lani prodali za 240 milijonov Kč železa in železnine, Čehi pa samo za 156 milijonov; dalje na Ogrskem, kjer sta odnosi številki 69 in 49 milijonov; v Jugoslavijo so prodali Nemci lani za 78 milijonov Kč železa in železnine, Čehi za 62; samo v Rumuniji sta si oba tekmeča enaka, Nemci 183 milijonov Kč, Čehi 181.

Zanimivo je primerjanje medsebojnega razmerja v uvozu in izvozu. Po podatkih nemške statistike je prodala Češkoslovaška v Nemčijo leta 1923 za ca 500 milijonov Kč železa in železnine, leta 1924 samo še za 250 milijonov, lani pa samo za 125 milijonov; izvoz je padal torej kar za 100 odstotkov. Nasprotno je pa znašal uvoz iz Nemčije v Češkoslovaško 1923. leta šele 130 milijonov Kč, leta 1924 že 180, lani pa 250 milijonov Kč. V odstotkih: l. 1923 so Nemci uvozili v Češkoslovaško samo 26% toliko blaga, kot so ga izvozili Čehi na Nemško; leta 1924 že 72%, lani pa 200%. Tako se je razmerje spremenilo. Visoka češka aktivnost se je spremenila naenkrat v veliko pasivnost.

Se slabše se je godilo in se godi Avstrijem. Tudi oni so izrabili leta 1923 ruhrsko konjunkturo in so bili glede železa aktivni; leta 1924 so bili že za 180 milijonov pasivni, lani pa že za 190 milijonov. Približno tako se je godilo Poljakom. V letu ruhrske konjunktore (1923) so bili napram Nemcem za 190 milijonov Kč aktivni, leta 1924 za 12 milijonov pasivni, lani pa že za 180 milijonov. Carinska vojska se njih plačilni bilanci, torej ni ravno oblegla.

Od drugih naših trgov sta zanimiva zlasti Švica in Italija. Naš izvoz v Švico se je od leta 1924 do leta 1925 dvignil od 30 na 43 milijonov Kč, za 13 milijonov ali za 43 odstotkov, nemški izvoz se je dvignil od 270 na 380 milijonov, za 110 milijonov = 40%. Relativno je bil dvig isti, a absolutno so bili Nemci devetkrat močnejši. Češki izvoz v Italijo je narastel od 70 na 110 milijonov Kč, za 40 milijonov oziroma za 57%, nemški od 233 na 404, za 171 milijonov = 73%. Premoč Nemcev na teh dveh trgih je bila torej za Čeha naravnost udušljiva. Pri tem pa moramo še pomisliti, da so bili Nemci leta 1925 šele v nastopnem razmahu do popolnega razvoja v eksportu. Dokaz temu je dejstvo, da je znašal nemški eksport lani povprečno 250.000 ton na mesec, v prvih letošnjih mesecih pa že za 400.000 ton; češki eksport se je dvignil samo od 36.000 na 40.000 ton.

Zato ni čudno, da se tako Poljaki kot Čehi in Avstrijci potezajo za pristop k mednarodnemu železnemu kartelu, kakor poročamo o tem na drugih mestih. Preden pa pride tako daleč, si pomagajo na drug način. Pravkar bremo o tvoritvi avstrijsko-poljsko-če-

škega kartela. Alpine Montan in češke tovarne železa so pogajanja o skupnem kartelu, zlasti glede eksportnih kontigentov, že končala. Najnovejša poročila pravijo, da se bodo temu kartelu pridružile še poljske železne tovarne, ki so vzadnjem času začele občutno tekmovali s češkimi in avstrijskimi zlasti na balkanskih trgih. Da spravijo to baš v sedanjem težkem gospodarskem položaju posebno težečo konkurenco v spravljivo razmerje, se pogajajo Čehi in Avstrijci sedaj s Poljaki o določitvi prodajnih trgov in prodajnih množin. Pogajanja potekajo baje zadovoljivo.

Vse take za splošno gospodarstvo tako važne pojave bomo pazno zasledovali in takoj o njih poročali. Ni treba, da smo direktno zadeti; danes je vse gospodarstvo tako zapleteno, da vsak vsako spremembo takoj čuti.

Mlekarska razstava v Ljubljani.

Mleko je danes neobhodno potrebno hranilo. Sicer ga povsod ne cenijo enako. Zlasti ga po vinorodnih krajih manj cenijo. Mestno prebivalstvo je pa danes navezano na mlečno prehranjevanje in zato tudi vidimo, da se ga po mestih dosti več uporablja za hrano nego na deželi.

V zimskem času, ko je mrzlo vreme, skrbi narava sama, da se mleko ohrani nekaj časa. V poletni vročini pa vidimo, da se mleko hitro spreminja in čimvečja je vročina, tem hitreje se pokvari. Kakor pri vsaki drugi škodi, tako so se tudi v mlečnem gospodarstvu že od nekdaj trudili za ohranjanje mleka na različne načine in z raznimi pripomočki. Danes imamo tudi pri nas že razne pripomočke za ohranjanje mleka. Zlasti mlekarnice imajo raznovrstne stroje, s katerimi ohranjujejo mleko pred pokvaro, tako da ga je mogoče dobavljati odjemalcu tudi v poletju v nepokvarjenem in zdravju neškodljivem stanju. Z večine ne poznamo teh modernih naprav za ohranjanje mleka. Je pa tudi nekaj naravnih pripomočkov, ki bi jih morali poznati. Zato je letošnja velesejska uprava sprejela v svoj nart jesenske prireditve tudi razstavo mlekarskih strojev in mlečnih izdelkov. Tako ima vsako priliko, da se pouči na tej razstavi o modernem mlekarstvu.

Kdo ne pozna danes finega čajnega masla in okusnega sira raznih vrst? Vsi vemo, da pred nedavnim časom nismo tega imeli. Moderna tehnika je postavila mlekarstvo na čisto novo podlago, tako da postaja mlekarstvo s svojimi najmodernejšimi stroji najbolj dobičkanosna panoga kmetijstva.

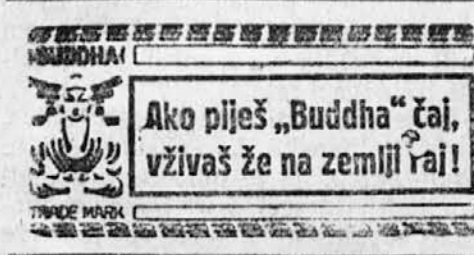
Mlekarska razstava na jesenski velesejski prireditvi od 4. do 13. septembra bo nudila vsakomur priliko, da se pouči o modernih mlekarskih prilikah in o pripomočkih za izboljšanje mlekarskega

štva. Razne druge gospodarske napredne dežele, kakor je Švica, Švedska, Danska, so obogatele pri svojem mlečnem gospodarstvu, ker so dosti zgodaj znale ceniti vrednost potrebnih mlekarskih pripomočkov in strojev. V teh deželah najdemo prve izumitelje mlekarskih strojev in prve najboljše mlečne izdelke.

Naša dežela bi prav lahko proizvajala toliko mlečnih izdelkov, kolikor jih potrebuje za svoje lastno prehranjevanje. Toda žal, da ne proizvajamo niti dosti blaga, niti v taki kakovosti, kakor druge dežele. Zato naša trgovina rada posega po tujem in dražjem blagu.

Razstavimo svoje najboljše izdelke in seznanimo trgovce z našim dobrim blagom. Modernizirajmo naše mlekarstvo s pomočjo moderne tehnike in dobre organizacije.

Ne zamudimo ugodne prilike in obiščimo jesensko mlekarsko razstavo. Udeležite se je proizvajalci mleka in porabite priliko, ki se vam nudi z razkazovanjem mlekarskih priprav in razstavljenih izdelkov, istotako odjemalci mleka, da se poučite o dobroti mleka in mlečnih izdelkov kot najcenejše hrane ob današnjem pomanjkanju denarnih sredstev. — Fr. Krištof.

Trgovina.

Nov odsek v ministrstvu trgovine in industrije. Kakor se poroča iz Beograda se ima ustanoviti v najkrajšem času v ministrstvu trgovine in industrije poseben odsek za trgovinske pogodbe. Na čelo tega odseka bo imenovan bivši vicekonzul v Gradcu, odnosno bivši glavar dr. Rudolf Steinmetz-Sorodolski.

Avstralska zunanja trgovina. S 30. junijem končano gospodarsko leto izkazuje uvoz v vrednosti 151,445.000 funtov in izvoz v vrednosti 148,245.000 funtov; uvoza je bilo torej za 3.200.000 funtov več. Napram lansnemu gospodarskemu letu se je uvoz znižal za 5,698.000 funtov, izvoz pa za 13,785.000, torej je šel izvoz izdatno bolj nazaj in je iz aktivnosti bilance nastala pasivnost. Samo izvoz surovega masla je šel nasproti lansnemu letu za tri milijone funtov nazaj.

Dopisovanje švicarskim konzulatom. Mnoge stranke se obračajo na konzulat s prošnjami za informacije, navodila itd. v trgovskih stvareh, za potovanja in pogojev za prebivanje v Švici itd., ne da bi priložile dopisom tudi denar za odgovor. Švicarski konzulat v Zagrebu naznanja, da se bodo smatrali vsi taki dopisi za brezpredmetne in se nanje sploh ne bode odgovarjalo, ako ne bo dopisom

priložena vsota za kritje stroškov za odgovor. V lastnem interesu stranke je tedaj, da pri dopisih na švicarski konzulat priložijo iznos za kritje stroškov za odgovor.

Konferenca predsednikov francoskih trgovskih zbornic. Predsedniki francoskih trgovskih zbornic, katerih je 94, so na svojem rednem letnem sestanku v Parizu protestirali proti izključitvi trgovskih zbornic iz odbora strokovnjakov, ki je bil imenovan, da predloži vladi svoje mnenje o vprašanih sanaciji državnih financ. Nadalje so sklenili, da sestavijo vse zbornice popolno listo vseh uvoženih predmetov, njih naravo in količino, da se v nobenem oziru ne dotakne neodvisnosti francoske banke in da ostane nedotaknjena tudi njena zlata rezerva in končno so predsedniki zbornic izrazili željo, da se eksploatacija državnih monopolov, koji imajo industrijski karakter, poveri privatni inicijativi.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne firme: Belihar & Velepč, Spodnja Šiška, Ljubljana; Indukta, družba z o. z., Ljubljana; Razpošiljalnica galanterijskega blaga Galanta, družba z o. z., Ljubljana; Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic, podružnica Maribor; Marose, tovarna za obleko, družba z o. z., Maribor in Adolf Oreš nasledniki, trgovina z mešanim blagom, Šoštanj. Izbrisala se je nastopna firma: Winter & Zupan, Ljubljana.

Veliki sejm v Pragi. Letošnji jesenski veliki sejm v Pragi se vrši od 29. avgusta do 5. septembra t. l. na starem in novem razstavišču v Pragi. V okviru splošnega sejma se bo vršilo tudi nekaj specijelnih sejmov in to: rudarski, šumarski, radio, kolektivna razstava tovarnarjev čevljev, tekstilni sejm itd. Iz inozemstva priredi posebni sejm v Pragi francosko ministrstvo trgovine. Na specijelnem francoskem sejmu bo sodelovalo 110 razstavljalcev, razen tega bodo tri kolektivne razstave, razen tega priredi krasno razstavo brazilska država, ki doslej še ni sodelovala na nobenem inozemskem sejmu ali razstavi, niti v Evropi, niti v Ameriki. Razstavilo bo 42 največjih izvoznih trvd raznega kolonijalnega blaga, zlasti kave. Sodelovanje Brazilije ima namen, da gospodarski krogi Brazilije stopijo v direktne trgovske stike s srednjo Evropo. — Posetniki praške velesajma imajo pravico na 50% popust na jugoslovanskih in češkoslovaških železnicah ter 25% popust na železnicah v Madžarski in Avstriji. Kdor ima izkaznico praškega velesajma, ki nosi okroglo štampiljko češkoslovaškega konzulata, ne potrebuje od dne 19. avgusta do 15. septembra t. l. češkoslovaške vize za potne liste. Natančnejše informacije dajejo interesentom češkoslovaški konzulati in častni zastopniki velesajma.

Mednarodni velesajm na Reki. Kakor smo že pisali, se je dne 5. avgusta t. l. otvoril na Reki mednarodni vzorčni sejm. Sejem traja do konca tega meseca.

LISTEK.

Naša zunanja trgovina in trgovinska politika v zvezi z interesi našega pomorstva.

(Nadaljevanje.)

Na vprašanje carin tujega porekla je treba torej gledati z nekega višjega in širšega vidika. Ustvarjanje pomorstva in redne parobrodne zveze z ostalim svetom je zelo velik državni interes. Država stavlja v to svrhu v državni proračun vsoto 35.000.000 Din. Ona ni dovoljna, je pa svečano priznanje tega državnega interesa. Vendar pomeni z druge strani določanje carine na ladje, ko veš, da jih v domačih ladjedelnicah ne moremo zgraditi toliko, kolikor jih rabimo, tako-rekoč zanikanje tega interesa. To je primer, da v naši državni politiki ni prav nobene enotnosti.

Šele par mesecev je poteklo, odkar moremo govoriti o tarifni politiki naše države. Šest in pol let si je naša država pomagala s tarifami avstrijskih, madžarskih in bosanskih železnic, povišujoč jih procentualno po fiskalnih potrebah, in je ustregla včasih gospodarskim krogom, če že drugače ni šlo, edino s kako izpremembo v klasifikaciji blaga.

Nova železniška organizacija predvideva tri tarife, izmed katerih je, kakor je znano, najugodnejša tarifa za luke Split in Šibenik. Tarifa za luke Metković, Gruž in Ercegnovi je nekaj višja; zakaj, tega nismo mogli ugotoviti. Razumemo, da se je hotelo privilegirati Split ter ga z ugodno železniško tarifo izenačiti o razdaljah izmed njega, Dubrovnika in Sušaka na eni in glavnih gospodarskih središč na drugi strani, vendar pa gre tarifa II. preko tega. Izvoz preko Splita je ugodnejši kakor preko Dubrovnika tudi tam, kjer ti razlogi več ne veljajo in bi moralo iti blago naravno preko Dubrovnika. Posledica takega tarifiranja je, da n. pr. železnica Vardište — Užice, ki je zgrajena z namenom ne samo, da se ustvari zveza med zapadno Srbijo in Bosno-Hercegovino, temveč tudi odpre zapadni Srbiji pot na morje, v tem zadnjem pogledu ne igra sedaj nobene vloge. Ker je razlika v tarifah tako neznatna, da je skoraj vseeno, poslati blago preko Gruža ali preko Splita ali preko Trsta ali preko Sušaka ali pa preko Reke. In če razlike v ceni niso odločilne, potem pošlje vsakdo blago preko onih luk, kjer mu je zagotovljena najhitrejša odprema, in to žal niso naše luke.

Da navedemo en primer. Po Sp. t. I. se plača iz Beograda do Rakeka za vagon 3875 Din, do Splita 3970 Din, do

Dubrovnika pa 3925 Din. Pri tako majhni razliki v ceni prevoza je naravno, da si izbere blago pot preko Trsta, ki ima kot luka to prednost, da je z rednimi programi vezan s celim svetom in zato blagu, ki se ga pošlje preko Trsta, ni treba čakati prilike za nadaljno odpremo, medtem ko v Dubrovniku nimamo niti carinskega kemičnega laboratorija, a »Narodna banka« je šele letos otvorila svojo agencijo. Če bi nasprotno veljala za Dubrovnik tarifa II. in bi se plačalo iz Beograda do Dubrovnika po sp. t. I. 3685 Din, bi bila razlika v ceni prevoza preko Trsta in Dubrovnika že tolika, da bi morala uvoznik in izvoznik z njo računati.

Novo železniške tarife torej ne morejo usmeriti pomorske trgovine v naše luke, to pa zato, ker se pri določevanju raznih postavk namesto, da se stavi vprašanje, kaj je treba vsaki luki dati, da se za blago, ki se ga njej nameni, izključi konkurenca inozemskih luk, izhaja s stališča, da se cene prevoza preko naših luk po možnosti izenačijo, a s tem so se naravno prednosti poedinih luk v tekmi s Trstom in Reko oslabile, a to je glavno, na kar bi bilo treba paziti. Od Zagreba do Splita (437 km) se plača n. pr. sp. t. I. 1610 Din, do Sušaka (229 km) 1730 Din, do Rakeka (194 km) 1550 Din. Iz teh postavk jasno izhaja, da se je s tarifno II.

izločila tekma Sušaka s Splitom, vendar pa ne tekma Splita s Trstom, čeprav je prevoz računat po kilometru v smeri k Splitu za preko 50% cenejši kakor v smeri k Rakeku.

Treba je reči, da je bilo pri določevanju raznih postavk za Sušak in Split odločilno vprašanje Reke. Trdi se: vse ugodnosti, ki bi jih naša država dala Sušaku, gredo v dobro tudi Reki. V koliko je to res, ne moremo ugotoviti zato, ker nam ni znano, v koliko se je v tem pogledu naša država vezala z Italijo. In čeprav bi bilo res, da je ugodnost, ki se jo nudi Sušaku, v korist tudi Reki, je vendar na koncu drugega kraka železnice, ki vodi iz Zagreba k morju, še Trst, za katerega ni bilo treba reči: kar nudimo Sušaku, dobi tudi Reka, a koristi se tudi Trst. Pri sedanjih železniških zvezah, če izvzamemo tudi Sušak, nam ne preostane za celo Slovenijo in Hrvaško Zagorje druga izvozna luka kakor Trst. Res je, da bo Sušaku v stalno oviro pri njegovem razvoju neposredna soseščina Reke, vendar je nam potrebna v reškem zalivu izvozna luka in ker moramo izbirati med Trstom in Sušakom, menimo, da je izbira zelo lahka, najsi ima tudi italijanska Reka od tega kako korist.

(Dalje sledi.)

Vrši se v razstavnih palači in ni posebno obširen. Dobro zastopana je na velesejmu Italija s Tripolitanijo, Ogrska in nekaj blaga je tudi iz Jugoslavije. Udeležba iz drugih držav ni posebna. Bogato so zastopane sirarne, tovarne za živila, testenine in mesni izdelki in vsem tem prednjači glede mlekarških izdelkov svetovno znano mesto Parma. Ministrstvo vojne in mornarice, oziroma ministrstvo mornarice je razstavilo najrazličnejše, v minijaturi izdelane ladje in plastična, v ptičji perspektivi izdelana italijanska mesta ozir. luke, kar vse pričča, kako skrbi Italija za svoja pomorska mesta in kako jih postopno popravlja. Razstava Tripolisa je popolnoma slična našim bosanskim razstavljalcem. Madžarska industrija je razstavila preproge, vezenine, volnene izdelke in krasno izdelane mobilije in pohištvo. V splošnem napravi razstava na obiskovalce zelo ugoden utis.

Albanska zunanja trgovina. Iz statističnih podatkov o gospodarstvu Albanije, ki jih je zbral češkoslovaški konzul v Albaniji Kadlec, je razvidno, da je v letu 1924 znašal uvoz Albanije vrednost 20,5 milijona zlatih frankov. Največ trgovje Albanija z Italijo, ki uvaža v Albanijo tričetrtine vsega tujega blaga. Italija je tudi največja odjemalka albanskega blaga. Naša trgovina z Albanijo je prav neznatna, dočim je Grčija v živahnejših trgovinskih stikih z Albanijo.

Poljski izvoz žita. Izvoz žita v kampanji 1925/26 je znašal 350.000 ton. Rž in ječmen so izvažali v Avstrijo, Češkoslovaško in Skandinavijo, ječmen tudi v Holandijo in Belgijo. V zadnjih dneh se je začela zanimati za poljsko rž Nemčija, ker nemške zaloge pojemajo. Letos upajo na izvoz 700.000 ton rži, 100.000 ton pšenice in 141.000 ton ječmena. Na Poljskem se obrača vse na bolje.

Industrija.

Važna pogajanja v Parizu. V Parizu so se pričela pogajanja francoske, belgijske, luksemburške in nemške težke industrije. Francosko industrijo zastopata Laurent in Lambert Ribot. Zastopniki ne nastopajo kot pooblaščenca samo gofovih strok, ampak kot zastopniki dežel sploh. Koliko važnosti so taka pogajanja, označuje dejstvo, da je bilo mogoče skleniti zadnjo gospodarsko pogodbo med Nemčijo in Francijo šele potem, ko so se industriji dogovorili v Düsseldorfu. Sedaj naj bi se obravnavala vsa vprašanja produkcije in medsebojne izmenjave blaga. Konferenci se pripisuje tem večja važnost, ker je to prvi dejanski korak v smeri evropske gospodarske zveze. Pričakujemo, da bodo razgovori kmalu vodili do rezultatov. Vendar se pogodbe ne podpišejo takoj, ampak šele potem, ko bodo posamezne vlade dale svoje dovoljenje.

Rudarska produkcija Avstrije l. 1925. V »Mitteilungen über den österreichischen Bergbau« beremo, da je znašala poraba mineralnega kuriva v Avstriji v lanskem letu 8,430.000 ton; 3,180.000 ton je bilo doma nakopanih, 5,250.000 ton je bilo pa importiranih. Poraba se je proti letu 1924 znižala za 258.000 ton, to je za okrog 3%. Na glavo je prišlo 1290 kg premoga. V premogarstvu je bilo zaposlenih 16,500 delavcev. Dalje so nakopali lani 10,3054.000 meterskih stotov železne in manganove rude v vrednosti 7,830.000 šilingov, 1,042.000 stotov svinčene in cinkove rude v vrednosti 4,321.000 šilingov, 877.000 stotov bakrene rude v vrednosti 1,306.000 šilingov i. t. d.

Cosulich. Poslovno poročilo o zaključkih tržaške plovne družbe Cosulich za leto 1925 izkazuje 31,1 milijonov lir kosmatega dobička in 26,64 milijonov lir čistega dobička, pri čemer je vračunjen tudi še preostanek iz leta 1924. Ta ugodni zaključek je posledica povečanega osebnega prometa in pa nalagnega zboljšanja v dohodkih vozarine. Čisti dobiček so namenili za izplačilo 8-odstotne dividende, v dotacijo treh rezervnih skladov v skupnem znesku 5,5 milijonov lir in v razdelitev taktijem v znesku 881.000 lir; par preostalih lir so prepisali na novi račun. Lani je priredila trvdka 105 potovanj in prepeljala 8,863.000 meterskih stotov blaga in 26.280 popotnikov. Brodovje družbe je obsegalo na koncu preteklega leta 22 oceanskih parnikov, 3 remorkerje, 1 motorni čoln in 22 dru-

gih ladij. V delu so tri motorne ladje, med njimi dve potniški v izmeri več kot 14.500 registertonov vsaka.

Angleški štrajk in Hamburg. Angleški rudarski štrajk je prinesel hamburškemu pristanišču nadaljni znatni dvig v pomorskem prometu. V juliju je prišlo v Hamburg 1432 trgovskih ladij z 1,710.000 netoregister-tonami; številke za junij so 1198 in 1,460.000, številke za julij 1913 so pa 1447 in 1,270.000 register-ton; ostale številke: 1512 in 1,500.000, 1744 in 1,310.000. Tonaža se je zvišala tako v primeri letošnjim junijem kakor v primeri s predvojno dobo, in sicer obojuna, izvozna in uvozna. Zanimivo je dejstvo, da sta si bili tonaži v letošnjem uvozu in izvozu skoraj popolnoma enaki, kar je za rentabilite prometa pač najugodnejše razmerje. Kajti če je na primer tonaža prišlih ladij dosti večja kot tonaža odšlih, je to po večini znamenje, da nekaj ladij ni dobilo dosti izvoznih predmetov in so morale čakati.

Denarstvo.

EVROPA IN AMERIŠKI KREDITI.

Senzacionalne ugotovitve prinaša zadnja objava trgovskega oddelka U. S. A. Že zato je posebno zanimiva, ker objavlja poleg številčne ugotovitve trenutnega zadolženja Evrope v U. S. A. tudi sodbo o vrednosti izvenameriških prisilcev za posojilo. Dalje ugotavlja poročilo, da išče posojila zmeraj bolj zasebno gospodarstvo in zmeraj manj države.

V splošnem se vidi, da so bile U. S. A. kot dajateljice kredita v prvi polovici letošnjega leta prav tako močno zaposlene kot v preteklih petih letih. Od 1. januarja 1921 naprej so dale U. S. A. posojila za nič manj kot za štiri milijarde dolarjev. V prvi polovici letošnjega leta so bila posojila s 432,658.200 dolarji večja kot v prvi polovici lanskega leta. Če so bili krediti torej po svoji višini še zmeraj nekako enaki, pa niso enaki, kar se tiče njih vrste. Stalno rastejo namreč zasebni krediti (kreditni zasebnih družb) in se zmanjšujejo krediti držav. Leta 1924. so dale U. S. A. še 88 odstotkov dovoljenih kreditov naravnost državam, ali pa so vsaj države prevzele jamstvo. Leta 1925. je bilo takih kreditov samo še 63 odstotkov, v prvi letošnji polovici pa samo še 55 odstotkov.

To velja zlasti za posojila, ki so jih dale U. S. A. Nemčiji in ki imajo poleg tega letos tudi glavni delež pri ameriških inozemskih kreditih. Leta 1924. so dobile privatne družbe samo 9% v Nemčiji dovoljenih kreditov, lani že 55 in v prvi letošnji polovici celo že 67%. Ameriški statistik ugotavlja, da dokazuje ta razvoj rastoče zaupanje U. S. A. v napredek nemške gospodarske stabilizacije. Kar se tiče drugih evropskih držav, so se ameriški kreditni importi zmanjšali. To ima v prvi vrsti svoj vzrok v tem, da so postale gospodarske razmere v nekaterih evropskih državah spet bolj nestalne. Deloma so pa nekatere države s krediti iz zadnjih let zaenkrat še bogato preskrbljene.

Leta 1925. je šlo 51 odstotkov vseh ameriških kreditov v Evropo, 20% v Kanado, 17% v Latinsko Ameriko, 12% drugam. V prvi letošnji polovici se kaže (z izjemo Nemčiji dovoljenih kreditov) čimdalje večje nazadovanje glede dovolitve kreditov v Evropo. V prvi letošnji polovici je dobila Nemčija 27,3% vseh ameriških kreditov, ostala Evropa samo 8,9%, splošno Evropa samo 36,2% proti 51% v lanskem letu. To pride prav državam Latinske Amerike in tudi Kanadi, ki se sedaj spet bolj s krediti zalagajo, v manjši izmeri tudi državam Vzhodne Azije. Sicer je pa treba ugotoviti, da se ta položaj zopet bliža onim razmeram, ki so vladale pred nekaj leti, preden so preobratne gospodarske in valutne krize v posameznih evropskih državah hrupneje zahtevale ameriško kreditno pomoč.

S 30. junijem 1926 je bila slika skupnega ameriškega posojilnega delovanja ta-le: Države so dobile 4,7 milijard dolarjev posojila, od teh Evropa 1,8 milijarde. Zasebne družbe so dobile 6,2 milijard dolarških kreditov, od teh Evropa 821 milijonov. Vsega skupaj so dale U. S. A. skoraj 11 milijard dolarjev posojila. Kakšna ogromna naložba kapitala!

V Poljski se v kratkem ukinejo vse devizne omejitve. Kakor poroča »Berliner Tagblatt« je izdalo poljsko finančno ministrstvo naredbo, s katero se ukinja sedanje omejitve glede trgovanja z devizami in valutami v notranjosti dežele. Naredba stopi v veljavo 16. avgusta t. l.

Ruski proračun za leto 1927. Sovjetskoruski finančni komisariat je izdelal proračun za bodoče finančno leto in ga je predložil svetu ljudskih komisarjev v odobrenje. Iz proračuna je razvidno, da bodo znašali izdatki za bodoče finančno leto 4600 milijonov rubljev, dohodki pa ca 4470 milijonov rubljev, da bodo torej dohodki za 130 milijonov rubljev manjši kot izdatki. Govori se, da bo za izenačenje deficita najela sovjetska vlada notranje posojilo v višini 150 milijonov rubljev. 1 rubelj je ca 30 Din.

Promet.

Ameriška avtomobilna statistika. 1. julija 1926 so našli v U. S. A. 19,580.000 avtomobilnih vozil in sicer 17,173.000 osebnih avtomobilov ter 2,407.000 tovarnih avtomobilov; poleg tega še 100.000 motornih koles. Registracijske pristojbine vseh teh vozil so znašale 243,612.000 dolarjev, bencinska taksa 93,503.000 dolarjev. Največ avtomobilov ima država New York, 1,506.000. V Kaliforniji pride 1 avto na tri osebe, v Floridi na 3,2, v Jowi na 3,8, v New Yorku pa na 7,5.

Nova dela na avstrijskih državnih železnicah. Avstrijske državne železnice izvršujejo letos v svrhu vzdrževanja sigurnosti in izpopolnjevanja svoje železniške mreže na progah izredna dela. Tako se bo izmenjalo 227 km tračnic, 160 km bo dobilo popolnoma nov material in za to bo potrebno 1.800 vagonov železniškega materiala. Pri delih bo treba 360.000 novih pragov, zaposlilo se bo samo za to skozi 4 mesece približno 3.000 delavcev. Vsa dela bodo izvršile po dve tretjini državne železnice v lastni režiji, medtem ko bo tretjina prepuščena privatnim podjetjem. Tudi se bo napravilo 325 novih kretnic, za katere bo potrebno 3.500 ton železnega materiala in okoli 26.000 delavnih dni.

All si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

RAZNO.

Avstrijska letina 1926. Po doslej došlih cenitvah o avstrijski letini sklepajo na sledeči pridelki:

	lanski pridelok	letošnja cenitev
Ozimna pšenica	2780	2570
Ozimna rž	5294	4510
Ozimni ječmen	133	150
Letni ječmen	1873	1830

Vse to v tisočih meterskih stotov. Vidimo nazadovanje pri pšenici in rži.

Poljedelske zadruge na Nemškem. Po statistiki državne zveze nemških poljedelskih zadrug je bilo 1. avgusta 1926 na Nemškem 109 centralnih zadrug, 20.837 hranilnic in posojilnic, 4707 nabavnih in prodajnih zadrug, 3838 mlekarških zadrug, 10.588 drugih zadrug, skupaj 40.079 poljedelskih zadrug. Kakor že drugi meseci prej izkazuje tudi julij zmanjšanje števila zadrug, in sicer vseh razen mlekarških. Ta pojav ni fiktivno nič drugega — kakor smo to že enkrat ugotovili — kot nadaljevanje racionalnih ukrepov in odstranitve takih zadrug, ki so bile samo na papirju, v resnici pa niso nič pomenile. Nasprotno se je pa ustanavljanje mlekarških zadrug še kar naprej nadaljevalo; efektivni prirastek 12 zadrug dokazuje razveseljive posledice pomnožene propagande za uživanje mleka tudi v poljedelstvu.

Poljsko-jugoslovenska pogodba. Po vesteh iz Varšave bo naš zunanji minister dr. Ninčić koncem tega meseca posetil Varšavo. Cilj njegovega potovanja je sklenitev prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Poljsko.

Posledica spora med Rusijo in Švico. Agencija »Tass« je sporočila tajniku Družbe narodov, da radi bojkota Švice s strani ZSSR ne more poslati svojega zastopnika na zborovanje delegatov br-

zojavnih agentur, ki se bo vršilo 19. t. m. na švicarskem ozemlju.

Angleški glas o pogodbi med Italijo in Špansko. »Daily Telegraph« odobrava v svojem članku novo italijansko-špansko pogodbo. Pravi, da ne predstavlja ta pogodba nikakega spletkarjenja proti kakim sredozemskim vlasti. Anglija in Francija se ne smeta vznemirjati, če italijanski listi govore, da ne more Italija priznavati nikakih hegemonij v Sredozemskem morju. Avstrijsko-ogrsko nevarnost ne obstoja več in zato je razumljivo, bodo vršila že na podlagi nove avstrijske carinske tarife. — Harrimanova skupina hoče dobiti v najem poljski tobačni monopol in hoče dovoliti za to večje Italija sedaj zopet stopa v Sredozemskem morju na ono mesto, ki ji pripada radi tradicije in radi njene sedanje moči.

Gospodarske vesti. Stanje hranilnih vlog v Praški mestni hranilnici je doseglo v preteklem semestru 1.520.000.000 Kč. Kljub razvrednotenju krone po pravnemu se je meja predvojnih vlog iz leta 1913 v znesku 208 milijonov zlatih kron dvignila za 40 odstotkov; razvrednotenje štejejo na Češkem s 6½ kratno količino mirovne krone. — Družba Rhein-Donau-Express-Schiffahrtgesellschaft je izkazala tudi za lansko leto deficit in je uprva predlagala likvidacijo, ker po dosedanjih skušnjah ni več mogoče računati na dobičkanosno obratovanje. — Rusi bodo naročili 5000 podstavkov za vagonje, v prvi vrsti v Nemčiji, Belgiji in v Češkoslovaški. — Mirkovska papirnica na Poljskem je ena največjih. Vsled pomanjkanja dela so jo na nedoločen čas zaprli, in je ostalo brez dela najprvo 1500 delavcev papirnice, potem pa še 1500 delavcev onih tovarn, ki so dobivale iz te tovarne cigaretno ovojkje. — Ruski statistični osrednji urad ceni povprečni posevek na vsem svetu sovjetske zveze znato 3,34 napram 3,28 15. junija in 3,28 1. julija preteklega leta. Nota za pravo Rusijo je 3,24, za Ukrajino 3,6. — V prvi letošnji polovici je bilo na Češkoslovaškem 11.958 slučajev škode, povzročene po požaru, in so plačale zavarovalnice 96 milijonov Kč zavarovalnine. — Zaloge premoga v Poruhru so se od začetka angleškega premogovnega štrajka zmanjšale za ca. 40 odstotkov. V bodočih mesecih se bodo še bolj zmanjšale. Avgustova produkcija bo menda za 15 do 20 odstotkov višja kakor je bila pa v mesečni povprečnosti zadnjega mirovnega leta 1913. — Izvoz tekstilij iz Lodža se je v zadnjih mesecih spet nekaj dvignil in je dosegel v juniju marčeve višino; v juniju je znašal 3,066.000 zlatov, v maju 2,657.000, v aprilu 1,577.000 zlatov. Veliko izvažajo na Kitajsko, v juniju za pol milijona zlatov. — Rumuni so znižali nekatere carinske takse.

Po svetu. Nemci računijo fiskalno leto od 1. aprila do 31. marca. Leto 1925 prvo četrtletje, 1. 4.—30. 6., je izkazalo v državnih financah 14,800.000 mark prebitka. Tako dohodki kot stroški imajo ugodnejše lice, kot so pričakovali. Višeci dolg 30. junija je znašal 69,600.000 mark. — Leto 1925 s sladkorno peso obdelani prostor na Češkoslovaškem je za 50.000 ha = 16% manjši kot je bil lansko leto. Spričo neugodnih vremenskih razmer bo pridelok tako zmanjšán, da bo preostalo za eksport sladkorja samo 8 milijonov meterskih stotov, dočim so ga prvotno cenili na 11 milijonov stotov. — Poljska produkcija kalija zelo raste. Jame v Kališu in Stebniku so proizvedle leta 1914. 55.000 ton kalijevih gnojil, lani pa že 151.400 ton, tako da sta bili z domačim pridelkom kriti že dve tretjini domače porabe. — Grška vlada bo za posojilo desetih milijonov funtov dovolila družbi Standard Oil monopol prodaje bencina in petroleja. — Praška železnoindustrijska družba je od treh plavžev enega opustila, ker ga popravljajo. Od prodajnih razmer je odvisno, če bo začel spet obratovati. V premogovnikih te družbe delajo samo štiri dni na teden. — Obratni zaključki češke sladkornoindustrijske družbe so kljub večnemu jadikovanju prav zadovoljivi. Ker pa sedanja kriza še ni premagana, predlagajo nekateri znižanje dividende od 50 na 40 Kč. — Konkuzi in poslovna nadzorstva na Nemškem so šla tudi v juniju nazaj. Konkuzov je bilo 701, poslovnih nadzorstev 365, proti juniju za 212 in 112 manj. — Z 20. septembrom se začnejo nova trgovska pogajanja med Avstrijo in Češkoslovaško. Zanimiva bodo tembolj, ker se

je posojilo. Neki nemški železni koncern je v sporazumu z nemško vlado ponudil poljskim gospodarskim krogom večje posojilo v industrijske namene. — **Banque de France** je z 31. julijem zvišala obrestno mero od 6 na 7% in lombardno postavko od 8 na 9%. Ta odredba naj zavrne zasebno kreditno inflacijo. — **Novo posojilo nemške državne pošte** v znesku 150 milijonov mark je bilo dano v javni podpis od 9.—14. avgusta. Služilo bo v prvi vrsti za zgradbo in izpopolnitev telefonskega in brzojavnega omrežja. — Z ozirom na skorajšnji zaključek železnega kartela se prevzemajo nova naročila z največjo opreznostjo. Vse pričakuje zvišanih cen. Tudi pri novi ureditvi cen za cevi mislijo na zvišanje. — Poljski izvoz žita se je že pričel. Prve pošiljave so šle v Skandinavijo. Transakcije financira **Poljska banka**. Poročali smo že, da nameravajo z ozirom na dobro eksportno konjunkturo ustanoviti sindikat eksporterjev žita, ki naj mu pripadajo večje trdnice in najvažnejše organizacije trgovine z živilom. Sindikat naj dela proti špekulativnemu razvoju cen in naj omogoči posestnikom boljše izrabljanje konjunkturo. — **Importna statistika Italije** za prve štiri letošnje mesece pravi, da je dobila Italija 22% vsega svojega uvoza iz U. S. A., skoraj 11% iz Nemčije, 10% iz Vel. Britanije, 8% iz Francije, 7% iz Britanske Indije, skoraj 5% iz Argentine, 4% iz Jugoslavije 2% iz Avstrije, 2% iz Švice in 1% iz Češkoslovaške. Skupnega uvoza je bilo za 3208 lir več kot izvoza. — V Essenu na Nemškem bodo zgradili tovarno za izdelovanje umetne svile na čisto nov način. Novi izdelek je s patenti večkrat zavarovan. Akcija glavnica znaša 750.000 mark. — Izdajatelj »Economist« Layton je imel v Oxfordu govor in je naglašal, da je prosta trgovina za britanski imperij nemožna, prav tako je pa nemožna tudi evropska carinska zveza. Zato mora britanska politika delati na to, da podpira povsod stremiljenje po znižanju tarif, kjerkoli se to pojavi.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 16. avgusta 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921. den. 74.50, bl. 76; loterijska državna renta za vojno škodo den. 292; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 196; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantilna banka, Kočevje den. 90; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 865, bl. 870; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 110; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

Blago: Trami, monte, feo nakl. postaja bl. 225; bordonali, monte, feo nakl. postaja bl. 300; hrastovi hlodi, 5 m dolgi, od 30 cm naprej, feo nakl. postaja bl. 500; bukovi pragovi: 2.51—2.60 m, 13.50/14×23/24, feo vag. meja, za komad den. 38, bl. 38.50; bukovi

pragovi: 2.45 m, 22×12½, feo vag. meja, za komad den. 32, bl. 32.50; trami merkantilni, od 10—13, 13—16, 16—18, 16—21, 18—24, 4—12 m, monte, feo vag. meja den. 270; hrastovi plohi (podnice), I., II., ostroboji, paralel., 53 mm, 2.85 m, od 28 cm, feo vag. meja bl. 1250; hrastovi hlodi, I., II., od 25 cm, od 2.90 in 4 m, feo vag. nakl. postaja bl. 370; glina surova: »A«, bela glina za 100 kg bl. 70; »B«, temnozeleno glina za 100 kg bl. 60; »C«, svetlozelena glina za 100 kg bl. 60 feo vag. Postojna; glina, suha kot prah, v odih: »A«, bela glina 3× zmleta bl. 110; »B«, zelena glina, 3× zmleta bl. 100; »C«, svetlozelena glina, 3× zmleta bl. 100; vse za 100 kg, neitotežina, feo postaja Laze, v sodih 250 kg, brez ambalaže, sodi po 65 Din za komad; pšenica nova, za avgust, feo nakl. postaja bl. 265; pšenica bačka stara, feo nakl. postaja bl. 295; pšenica domača nova, feo nakl. postaja bl. 280; koruza, feo vag. nakl. postaja bl. 180; koruza, feo vag. Sisak bl. 200; koruza defektna, feo nakl. postaja bl. 140; rž domača, feo nakl. postaja bl. 175; otrobi srednji, feo slov. postaja bl. 155; oves novi, feo nakl. postaja bl. 155; fižol beli novi, feo vag. nakl. postaja za september bl. 200; krompir rani, feo vag. slov. postaja bl. 95; laneno seme, feo Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana bl. 370.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 14. avgusta 1926. 1 kg govejega mesa Din 15 do 19, jezika 18—19, vampov 9—10, pljuč 6—8, jeter 18—19, ledic 15—19, možganov 18—19, loja 10—12.50, telečjega mesa 17—20, jeter 26—30, pljuč 20, prašičjega mesa 22—25, pljuč 10, jeter 15—20, ledic 25, glave 7.50—10, parkljev 5—7.50, slanina 20—22, masti 25, šunke 35, prekajenega emsa 30—32, prekajenih parkljev 10—12, prekajene glave 12.50—15, jezika 35, koštrunovega mesa 13—14, konjskega mesa 6—8, 1 kg krakovskih klobas 45, debrecinskih 45, hrenovk 35, safalad 35, posebnih 30, fladženk 30, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 28—30, piščanec 12—25, kokoš 30 do 40, petelin 30—40, raca 20—35, domač zajec 10—30, 1 kg karfa 25—30, linja 25, ščuke 35, postrvi 55—60, klina 15 do 20, mrene 25, pečenke 15, liter mleka 2.50—3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 55—60, masla 45, bohinjskega sira 38, sirčka 9—10, par jajec 1.75 do 2, liter starega vina 18—20, novega vina 14—16, čaša piva 3.25, vrček piva 4.50 do 4.75, steklenica piva 5.25—5.75, 1 kg belega kruha 6.50, črnega 5.50, rženega 5.50, 1 kg luksurnih jabolk 12, jabolk I. je 10, jabolk II. je 6 in jabolk III. vrste 3—4, luksurnih hrušk 12, hrušk I. je 10, hrušk II. je 8 in hrušk III. vrste 3—6, ena limona 0.75—1.—, 1 kg rožičev 15, fig 15, 1 kg orehov 12, luščenih orehov 30—32, češpelj 8—10, suhih češpelj 10, breskve 14—20, grozdje 12—16, maline 6.50—7, liter borovnic 2.50—3, rdečih jagod 9, 1 kg kave 48—76, pražene kave 56—100, kristalnega belega sladkorja 13.50, v kockah 15.50, kavne primesi 22, riža 8—12, liter namiznega olja 20, jedilnega 18, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, 1 kg soli morske 3.50, kameña 4.25, celega popra 52, mletega 54, paprike III. vrste 28, sladke paprike, po kakovosti 56, liter petroleja 7, 1 kg testenin 10—12, pralnega luga 3.75, čaja 75,

1 kg moke št. 0 je 6.25, št. 1 je 5.75, št. 2 je 5.50, št. 3 je 5, št. 5 je 4, 1 kg kaše 6 do 7, ješprenja 6—8, ješprenjčka 10—13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50—4, koruznega zdroba 4—5, pšeničnega 7, ajdove moke 8—9, ržene moke 5, 1 q pšenice 330—370, rži 250—280, ječmena 230 do 260, ovsna 240—255, prosa 300—320, nove sušene koruze 235—245, ajde 325—350, fižola 350, graha 400—500, leče 600, 1 q premoga 43.50, kubični meter trdih drv 150, mehkih 75, 1 q sladkega sena 100, polsladkega sena 80, kislega sena 75, slame 50, 1 kg glavne solate 7—8, štrunate 6—7, ajserice 7—8, zgodnjega zelja 2—3, rdečega zelja 7—8, kislega zelja 5, ohrovtva 2—3, kolerab 5, kolerab podzemljic 1, špinache 5—6, paradižnikov 6—7, kumar 4—5, 100 komadov kumaric za vkisavanje 15—17.50, 1 kg buč 3 do 4, graha in stročju 2—3, luščenega graha 10, fižola v stročju 3—5, luščenega 3—4, čebule 2—3, česna 6—7, krompirja 1.50, repe 1, kisle repe 3, merica jurčkov 5—6, korenja 1, peteršilja 2, zelenjave za juho 2, 1 kg malancane 12.

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. t. m.). Ponovna slabša ameriška poročila in trajajoče boljšanje vremenskih prilik so povzročila, da se je tendenca dalje poslabšala. Razpoloženje za nakupovanje je vedno manjše. Ponudba blaga je srednja. Cene so začele popuščati. **Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih:** pšenica: domača 37—40, potiska 42—43; rž: 25.25—26.25; ječmen: I. 35—40; turščica: 25—26; oves: rumunski 26—27.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Ekonomsko odelenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe za dobavo modre kisline in ležiščne volne, do 27. avgusta t. l. za dobavo 2 kopalnih banj. Pogoji so na vpogled pri imenovanem odelenju vsak delavnik od 10. do 12. ure. Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 25. avgusta t. l. ponudbe za dobavo turbinskega olja. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 28. avgusta t. l. pri intendanturi Vrbske divizijske oblasti v Banjaluki in pri Komandi otočarkega vojnega okruha v Otočacu glede dobave sena in slame; dne 31. avgusta t. l. pri direkciji državnega rudnika v Zabukovci pri Celju glede dobave jamskega lesa; dne 2. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznih tiskovin in mazalnih blazin; pri odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave ležišč za ladije; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave koksa in lesnega olja ter električnega materiala; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vijakov, zakovic, lesnega oglja ter raznega železa; dne 3. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave kolesnih obrobov in dvojnatih žicovodnih koles; pri intendanturi Vrbske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave

slame; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave stavbnega materiala (krovne lepenke, opeke, peska itd.) ter jermenov; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave zateg z žice za vijake. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 27. avgusta t. l. ponudbe za dobavo masti za jamske vozčke; do 28. avgusta t. l. za dobavo tovarne masti. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 28. avgusta t. l. ponudbe za dobavo jamskega lesa, do 31. avgusta t. l. za dobavo tračnih žbljev.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. septembra 1926 pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave litega železa; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave čistilnega materiala in glede dobave šivanih in limanih strojnih jermenov; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 10.000 kg modre galice, 1000 kg salmijakove soli za baterije in 830 komadov raznih ščetk; pri direkciji drž. žel. v Subotici glede dobave tapetniškega materiala ter glede dobave raznega materiala (goveji loj, rumena mast »Tavot«, milo, soda, razne kisline, razna olja, kreda, karbolinij itd.). — Dne 6. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede nasekovanja in ostrenja pil; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave griffin koles, glede dobave 5075 kg železne in jeklene žice; pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materiala (žveplo, hlodi, etikete, envelope, pečatnice in papirne vrečke); pri gradbenem odelenju direkcije državnih železnic v Ljubljani glede oddaje židarskih del pri obnovitvi leve polovice obokanega propusta 57 m svetlobe v km 464/9/10 proga št. II—Rakek med postajama Verd—Logatec; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave motornih drezin in glede dobave peči in pripadajočih delov; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave stavbenega materiala ter glede dobave klingerita, azbesta in grafitnega materiala. Dne 7. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 2460 kom. kaučukovih cevi za parno kurjavo ter glede dobave spojnih, prostih in gonilnih osi; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vodovodnega materiala in materiala za stranišča, glede dobave raznih čopičev fer glede dobave raznih krtač in metel. Dne 9. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave delov za plinsko razsvetljavo ter glede dobave kartonaže; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 10.810 kg okroglega bakra in 500 kg medenine v palicah ter glede dobave bakrene in medeninate žice; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bombaža in krp za čiščenje in bombaža za ležišča.

* * *
Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Edino šivalni stroji in
najboljši kolese

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Tudi no obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Oglejte si

bogato zalogo nogavil in rokavil za
dame, gospode in otroke, vezenino,
našivkov in čipk ter drugoga modnega
in toaletnega blaga, potrebnega za šiv-
vilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika,
ob vodi levo.

Naročajte, širite
„Trgovski list“.

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

— Trgovci, industrijci, obrtniki oglašujte v „Trgovskem listu“! —